Ideoloogiline ja usuelu.

Kirjutanud A. Palm.

Ideoloogilisel alal on meil tekkinud kaunis vastuoluderikas seisund. Üht osa intelligentsist ei rahulda olukord, et juhtivad ideed antakse ülalt alla ja et need kannavad ametlikku iseloomu. Nurisetakse, et avalikkus ega ajakirjandus ei saa küllalt vabalt osa võtta poliitilise, rahvusliku ja ühiskondliku ideoloogia kujundamisest ja et mõni ajaleht on pidanud seisma jääma.

Neis väiteis võib peituda tõtt. Ent teiselt poolt ei saa salata, et juhtiv võim avaldab erakordset algatusvõimet ja kindlat joont põhimõttelistes küsimustes ning energiat konkreetsete ülesannete teostamisel. Autoritaarseiski mais on rakendatud palju elulisi ideesid, mis paratamatult murravad sisse Eestissegi. Meile üle kandes on neid ideesid püütud siduda oma maa ja rahva minevikuga, anda neile algupärast värvingut või koguni näidata meid võimelistena mingiks ideeliseks autarkiaks. Need uued mõtted poliitilisel alal kujutavad teatavat kompromissi liberaalsete ja autoritaarsete voolude vahel. Valitsuse ideoloogia on väljendunud peamiselt peaminister K. Eenpalu suu läbi. Püüame sellest siinkohal ühtteist fikseerida:

Meie riigivormiks kujundatakse parlamentaarne, kuid ühtlasi juhitav demokraatia. Vanu poliitilisi parteisid ei lubata, sest rahva parteilist organiseerimist peetakse rahvustervikut lõhkuvaks organiseerimismooduseks. Loodetakse, et ideede leving ja otsing toimub väljaspool parteisid sama sügavusega kui parteides. Eluvõitlus ei samastu parteivõitlusega. Kui tulevikus peaks parteisid tekkima, siis peavad nad välja kasvama omast ajaloost, oma rahva ideesuundadest, eluvõitlusest. Kui senini rõhutati kodanikku kui väljakujunenud, teadlikku, iseseisvat isiksust, siis nüüd asetatakse kogu rõhk juhtidele ja ühtlustatud, solidaarsusmõttest kantud rahvamassile. Isik peab teenima rahvast, peab ennast

Eesti kroonika 1938, lk. 100